

D. Jilzera

PLAIURI SĂCELENE

REVISTĂ EDITATĂ DE ASOCIAȚIA CULTURAL-SPORTIVĂ „IZVORUL” — SÄCELE,
INFIINTATĂ ÎN ANUL 1922 ȘI REÎNREGISTRATĂ LA JUDECATORIA BRAȘOV, SUB NR.
15553, DIN 08.03.1994, cont nr. 4072996060012 B.R.D. FILIALA SÄCELE

DIN SUMAR:

Säcele și America	pag. 3
Românii săceleni — participanți la zidirea Catedralei din Sibiu	pag. 5
Actualitatea săceleană	pag. 6
Sport	pag. 7

ANUL X
(Serie nouă)
TRIMESTRUL III — 1996
Nr. 9

S-a sfîns viața fălnicei profesoare

Ana
Vineș
Şerbu

Încerc să-mi adun gândurile, să mă concentrez, să-mi jalonez un drum al ideilor, sau cel puțin o potecă de strecurare, să revăd frânturi din viața anilor 1950, (e mult și e departe) și constat cu stufoare că am rămas singur, că toți colegii de cancelarie de la școala domnului Ivan din Satulung de lângă biserică Sf. Adormire a Maicii Domnului, au plecat.

Nu mi-am propus niciodată să fac această investigare, să iau pe degete catedra și omul de la școala sus-amintită, deoarece știam că undeva în Brașov, există, trăiește și domneșe dacă se poate spune prof. Aneta Vineș Șerbu..

La începutul lui septembrie, acest septembrie morocănos și capricios, am aflat cu durere că prof. de naturale a reziliat contractul vieții, lăsând totul, lăsând generația de foste și foști elevi, care nu vor uita că atunci la început de drum, profesoara lor le-a acordat primul ajutor, primele noțiuni de cunoaștere a naturii și-n paralel primele elemente de educație, de morală, de dragoste pentru viață, de respect și iubire față de om.

Vesta plecării din această lume a eminentei profesoare mi-a prilejuit o notă de reîntristare, de durere, de meditații și reflecții. Prima reacție (pe care am avut-o a fost aceea de a mă deplasa să constat pe viu pregăririle la locul de veci,

să văd osemintele celui ce a fost evlaviosul și modestul preot G. Șerbu. Aici am fost confruntat cu o situație rar întâlnită. În spațiul în care urma să fie coborât corpul neînsuflețit zăcea la cererea defuncței nenumărate cursuri și notițe din anii studenției și din anii de activitate profesională peste care urma să se așeze siciul. Explicația nu putea fi decât aceea că în concepția defuncței, viața pe acest pământ este insuficientă pentru studiu și cunoaștere, iar pentru hrană și căldură sufletească omul este bine să ia la plecare din această lume, materiale de studiu și aprofundare de cunoștințe în domeniu.

— Părăsindu-ne prof. Ana Șerbu a încheiat, am spune, pleiada profesorilor săceleni, din perioada interbelică și etapa imediată de instaurare a dictaturii comuniste.

Începând cu prof. universitar G. Moroianu, V. Jinga și G. Dragoș și a celor ce au funcționat la nivelul gimnazial și la liceu ca: St. Medianu, N. Odor, I. Taraș, Fl. Pană, A. Popaea, I. Tocitu și mulți alții. Säcelele se poate mândri cu profesori de prestigiu în perioada sus-amintită.

prof. Victor CARPIN

(Continuare în pag. 2)

SÄCELENI DE ODINIOARA

Nicolae R. Colceag

un nume care ar merita să stea pe frontispiciul
Spitalului din Säcele

An de an, în Spitalul din Säcele, mii de oameni își refac sănătatea, bucurându-se de sprijinul calificat al unor oameni de specialitate generosi, în condiții de tratament și de cazare optime. Locul pe care este clădit acest lăcaș, cu deosebire priveliste din jur, sunt condiții de elimatoterapie și silvoterapie excelente. Amplasarea acestei clădiri, pe terenul unde se află, n-a fost deloc întâmplătoare. Dar, cine se mai gândește azi la inițiatorul și părintele de fapt al acestei case de sănătate? Cu mulți ani în urmă, localnicii îi spuneau zonei și școlii care funcționa aici „La Colceag”. Azi îi se spune „La Spital” fără a se mai ști sau aminti — cu sau fără intenție — de generosul om care a lăsat moștenire Säcelor acest încântător loc. Se cuvine să ne amintim cu venerație de cel ce a fost profesor Nicolae R. Colceag, personalitate marcantă în învățământul românesc, fiu vrednic al Säcelor.

O monografie a Säcelor — de mult aşteptată de la intelectuali acestui oraș — ar avea multe de relatață despre acest OM.

Face parte din constelația cărturarilor români care s-au născut pe aceste meleaguri, dăruindu-se cu abnegație intereselor țării, fără a uita nici un moment locurile de obârșie. Din rândul acestora, Nicolae R. Colceag este o aleasă excepție pentru că pe întreg parcursul vieții sale și-a concentrat atenția spre propășirea locului de unde s-a ridicat, și ca un ultim și suprem gest umanitar față de tineret, și-a dăruit întreaga proprietate din Säcele și o mare parte din rezervele sale bănești pentru ridicarea clădirii, astăzi spital.

Născut la Satulung, în anul 1863, a funcționat ca profesor la Brașov și București până la pensionare, pe care și-a petrecut-o aici la Satulung, în propria-i locuință până la sfârșitul vieții în 1942, fiind înmormântat în cimitirul bisericii Sf. Adormiri.

Fiind întotdeauna sprijinitor al copiilor săraci dar meritoși, în 1923 înființează, pe lângă liceul la care lucra în București „Fundată Profesor Nicolae R. Colceag”, al cărui scop caritabil era sprijinirea elevilor harnici, dar cu lipsuri materiale. În preocupările acestei fundații a fost și ideea construirii unor lăcașuri de odihnă și întremare a tinerilor istovită de nevoi și de eforturi intelectuale.

La 28 octombrie 1934, aici la Satulung, într-o solemnitate de proporții, în prezența Ministrului Instrucțiunii Publice — atunci — Dr. Constantin Angelescu, mare iubitor al acestor plaiuri și altor demnitari, s-a început implementarea visurilor profesorului Colceag — s-a pus piatra de temelie a „Căminului de odihnă pentru copii...”. În intențiile autorităților centrale, a celor județene și locale mai urma să fie clădite, aici la Säcele „O casă de odihnă pentru profesori” și un viitor cămin al „Cetății Universitare”.

Cu ocazia acestei solemnități s-au prezentat fragmente din actul de danie al profesorului Colceag, care a pus la dispoziția fundației mai sus-amintite, pentru realizarea obiectivelor sale generoase „Proprietatea sa din Satulung, constând dintr-o locuință foarte solidă..., dintr-o grădină de pomi, dintr-o livadă de aproximativ 8000 m.p.” și suma de 80.000 lei — sumă care, alături de altele, provenite din donațiile multor binevoitori, au constituit bugetul începerii lucrărilor la Căminul mult visat de inițiator. Construcția a început în toamna aceluia an 1934, s-a continuat cu întreruperi pe parcursul multor ani din cauza neajunsurilor de tot felul, inclusiv a celor provocate de război.

În 1942 la moartea profesorului Colceag, idealurile sale spirituale și materiale legate de generosul proiect n-au fost realizate în întregime. Clădirea — în faza de construcție existentă atunci — a fost folosită temporar ca depozit de materiale și utilaje pentru fabrica de avioane din Brașov. După război, a fost definitivă că edificiu și înzestrată material de Ministerul Învățământului pentru „Școală cu regim de odihnă preventorială pentru elevi cu predispoziții la afecțiuni T.B.C.”.

Până în 1960, sub patronajul M.I., a funcționat cu acest regim.

Prof. A. MOLDOVAN

(Continuare în pag. 2)

SĂCELENII de ieri, de azi

Pentru a păstra vie imaginea și faca așezării de la poalele Highișului, pentru a cunoaște și înțelege preocupările socio-economice ale săcelenilor și procesul de rămânere aici, precum și de răspândire pe arii extinse în granițele țării și peste hotare, ne propunem să inițiem un material (alcătuit de un număr de articole) care să sublinieze și să evidențieze preocupări, activități și realizări ale înaintașilor și contemporanilor noștri. Precizăm mai întâi, că vom face trimitere la perioada interbelică, trecând peste cei 45 de ani de întunecare și dictatură comună (care probabil va constitui baza unui alt material) și-n final ne propunem să prezentăm secvențe și realizări ale vieții Săcelor de după revoluție, în prezent și-n perspectivă.

De la bun început ținem să facem apel la toți aceia care dispun de lucrări și cunoștințe în domeniul și rugăm să ni se expedieze pe adresa redacției materialele ce ar completa articolele pe care intenționăm să le propunem pentru cunoaștere și dezbatere. Am dori de asemenea să primim la redacție sugestii cu privire la conținutul de ansamblu al materialelor apărute în gazeta noastră, precum și soluții și gânduri de viitor.

Si acum pentru cei care n-au o imagine clară despre Săcele și săceleni, am subliniat faptul că atunci, în faza de afirmare și apoi de dezvoltare a urbei și locuitorilor săi, activitățile de bază au fost creșterea vitelor cu deosebire a oilor de către români și agricultura practicată îndeosebi de maghiari. Îndeletnicirea de economie de oi, cum s-a mai numit pe parcurs a fost plăcută, rentabilă, dar cu multe greutăți și chiar sacrificii.

Rolul mocanilor săceleni în economia națională, în păstrarea unei strâns legături a tuturor românilor, a românilor de pretutindeni, a fost subliniat și tratat la un nivel academic de înaintași ca prof. univ. Gh. Moroianu, în lucrarea „Chipuri din Săcele“, Dr. I. Ghelașe în lucrarea „Mocanii săceleni“, prof. univ. V. Jinga, prof. univ. G. Dragoș, dr. N.G.I. Gologan, prof. univ. Tohăneanu (Timișoara), prof. univ. I. Tocitu (Timișoara) și mulți, mulți alții. Prin lucrările și articolele de un înalt nivel s-a subliniat și evidențiat rolul și importanța mocanilor săceleni aici în zonă, acolo în țară și uneori dincolo de hotare. Desigur mult mai puține articole și materiale au apărut despre îmbrățișarea și îndeletnicirea săcelenilor a altor activități și cu deosebire aceea de negustor, de comerciant. Considerăm că această ramură de activitate a săcelenilor a apărut mai întâi din necesitatea valorificării proprietelor produse, precum și din dorința de a îmbrățișa o profesie stabilă, rentabilă și lipsită de greutăți și confruntarea cu vicisitudinile naturii deși ei, săcelenii au fost și au rămas conștienți de faptul că natura este considerată cea mai sigură protecție a omului împotriva viciilor lui.

Negustorii săceleni au fost prezenți atât pe plan local și zonal,

cât și în țară, dincolo de Carpați, în marile centre și orașe. Mai puțin, pe comercianți săceleni îi putem găsi în Ardeal, motivul este ușor de înțeles.

Pe plan local, punctul de întâlnire al mocanilor era la Median. Aici erau țata Lina și nenea Gh. Median, socrii notarului liberal Traian Butu, fiu a lui I. Butu, proprietar de suprafețe vaste de teren în Ialomița (Balaciu) și patron al băncii „Săceleana“, având ca și contabil pe Ghitulescu Ștefan. Mocanii noștri în puținul timp cât stăteau pe lângă casă țineau să se întâlnească să-și împărtășească impresii, să afle și să ofere taine și vesti, uneori mocanii poposeau la N. Jinga, de asemenea maestrul în ale negustoriei. Negustorii de prestigiu din Săcele au dăinuit până-n preajma anilor 1943—1944.

Astfel M. și I. Alexandrescu din Satulung, având un magazin universal, au rămas vesti printre alțele prin pâinea și pesmești pregătiți (un gen de cozonac tăiat felii și introdus la cuptor). La Manole, nenea Ștefan și țata Sima serveau pe terasă și în chioșc (umbrar) alese băuturi și sortimente de grătar, iar lautarii (țigani din Gârcin) delectau sezonii veniți în număr impresionant. Restaurantele, bodegile și crășmele se găseau la tot pasul — I. Baltag, G. Pasăre, N. și A. Barbu, Cergău, Mircan, Comăniță, Ciupilă, Căciulă, Filip, Petru și mulți alții au reprezentat comerțul săcelean la acea oră.

La Turcheș trăia pe atunci I. Fulga, mare comerciant de lână. Mica producție în domeniul mesteșugărilor a fost reprezentată la hotarul dintre Satulung și Cernatu de O.C.R.I.F. (Oprea, Crisbășanu, Filip), unitate profilată pe turnătorie de fontă și prelucrarea acestor produse.

Din rândul maghiarilor găsim negustori și morari ca: Tamaș, Bencze, Pincoști, Ișlic, Molnar, Soci, Szabo, Vigovszki și mulți alții.

La Săcele funcționau mai multe daracuri și fabrici de tors lână, din care Fischer, David, Petru și Cheresztes.

Nu am dori ca materialul prezentat să constituie prin exclusivitate o înlătuire de nume și firme ce au activat în perioada interbelică, aici la noi. Dorim însă prin cele expuse să evidențiem faptul că aici la Săcele a pulsat atunci o viață comercială practicată de săceleni însuși, fapt ce ne-am propus să realizăm.

Am dori de asemenea ca-n acest material să se evidențieze nota pronunțată și faptul că săcelenii a dovedit cu prisosință chemarea de comerciant — o îndeletnicire și o profesie exercitată cu un înalt profesionalism, cu onestitate și cu dăruire.

Am dori de asemenea să îmbinăm vechiul cu nou și să subliniem că viața comercială a unei așezări umane face parte integrantă din viața sa, din necesarul și belșugul dorit, din citirea la prima vedere a standardului de viață.

Ne oprim la pulsul comercial exercitat de săceleni în orașul Brașov și de aici vom poposi și evidenția participarea la viață și impulsivarea comerțului în marile centre de dincolo de munte, București, Ploiești, Brăila, Galați și altele.

Prof. Victor CARPIN

(Va urma)

Nicolae R. Colceag

(Urmare din pag. 1)

Mii de elevi din toată țara au fost tratați și scolarizați temporar în acest cămin. După 1960, funcțiile acestuia și a altora de acest fel din țară au fost transferate într-un Complex Preventorial pentru elevi, la Predeal. Clădirea de aici a fost transformată în internat de liceu ca apoi, din 1965 să fie transformată și amenajată treptat în spital orășenesc, de care săcelenii se bucură și azi.

Timpul trecut de la acel 28 octombrie 1934 — când s-a pus piatra de temelie a casei de odihnă inițiată și parțial donată de profesorul N. Colceag — și cu deosebire vitregile unui regim politic despotic, până la începutul acestui deceniu, au făcut să se așteară praful uitării peste adevărata istorie a multor valori materiale și spirituale ale acestor locuri. Exemplu grăitor este și cel prezentat — fragmentar și lapidar — despre trecutul locului și clădirii spitalelor.

Ministerul Instrucției Publice Dr. C-tin Angelescu — prezent

în 1934 la „punerea pietrei de temelie a Căminului din grădina Colceag“, afirma cu venerație „Gestul profesorului Nicolae R. Colceag se va încadra definitiv și nemuritor în sirul faptelor mărețe ale mocanilor săceleni, întocmai ca daniile lui Brâncoveanu în istoria poporului român...“.

Noi, cei de azi, să ne înclinăm în fața memoriei acestui mare fiu al Săcelor și ca semn de respect și omagiu să propunem și să insistăm pe lângă autoritățile abilitate, ca edificiul Spitalului din localitate să poarte numele lui Nicolae R. Colceag, cu o explicație memorială; să fie reluată activitatea Fundației cu același nume și cu aceleași obiective generoase; Fosta casă, proprietate a profesorului Colceag, să fie transformată în muzeu al spiritualității săcelene, iar strada care leagă Bulevardul George Moroianu de la Biserica Sf. Adormiri la intrarea în curtea Spitalului să poarte numele Omului care și-a dedicat viața, munca și sufletul acestor locuri săcelene, de care niciodată nu s-a despărțit.

Săceleni, atunci când pașii vă poartă pe lângă mormântul familiei Colceag din cimitirul Bisericii Sf. Adormiri, nu vă grăbiți! Îngrijiti-l, puneți pe el o floare, aprindeți o lumânare pentru a-i păstra via și lumiță memoria profesorului Nicolae Colceag! O merită deplin!

Ana Vineș Șerbu

(Urmare din pag. 1)

Mi-aș permite ca în cele ce urmează să privesc de acum cu un ochi la trecutul glorios al prof. Ana Șerbu și cu altul la prezentul trist, dar adevărat.

A fost prof. Ana Șerbu și va rămâne dascălul de probitate profesională de verticalitate morală. Am avut sansa să fiu coleg de cancelarie cu defuncta în perioada anilor 1948—1955.

Înregistrată cu un tact pedagogic rar întâlnit, preocupată pentru continua pregătire profesională a dascălului de la cătedră, dominată de dorința de a oferi elevilor un volum cât mai înalt de cunoștințe, exigentă cu sine și cu cei din jur, iubită și apreciată de toți elevii, apreciată de organele chemate să dea un calificativ, prof. Ana Șerbu pe atunci soția preotului Șerbu de la biserică Sfinții Adormiri, a constituit un

model, un exemplu, un etalon. Familia și societatea în general au fost tot atâta sfere și prijeliuri de afirmare, cei doi copii Lian și Adrian împreună cu familiile lor vor păstra via imaginea maminei. În acest caz s-a demonstrat cu prisosință faptul că mamele săcelene dispun de tact, forță și talent în opera de educare și ridicare a copiilor pe treptele dorite și râvnite. De altfel familia constituia dintr-un preot din părțile Sibiului și o profesoară de pe plaiurile Săcelor, nu putea fi decât model în educa-

ția și instrucția copiilor, model în relația cu semenii, model de comportament în viață socială pe care a traversat-o.

S-a dus de lângă noi prof. Ana Vineș Șerbu, dar va rămâne în conștiința noastră, ca exemplu de dăruire în domeniul, de demnitate umană, iar posteritatea o va consemna și reține ca fiind trup din trupul săcelor, mamă între mame și dascăl de suflet, de aleasă și neștiută prețuire.

S-a stins faca vieții, dar va rămâne și va dăinui pentru a lumina steaua recunoștinței.

■ OPINII ■

Săcele și America

Când ne gândim la cea mai puternică țară din lume, la țara cea mai prosperă și mai liberă — evident nu e vorba de Federația Rusă, nu-i aşa? — ne vin în minte orașele immense care străjuesc Atlanticul (New York) sau Pacificul (San Francisco, Los Angeles), buneori chiar și Washingtonul, chiar dacă, în chip atât de greu de înțeles pentru noi, capitala Statelor Unite nu e nici pe deosebit orașul cel mai important de pe cuprinsul acestora.

Asemenea centre par să concentreze puterea și bogăția până într-atât încât, în imaginația noastră tot mai hrănitoare cu filme de la Pro TV, ele chiar sunt America. Ceea ce este absolut fals. Pentru că America înseamnă în egală măsură ceea ce se află între cele două oceane: o lume de orașe conservatoare din punct de vedere moral, sigure pe tradițiile și legile lor, independente în mare măsură față de puterea centrală, dar respectând principiile loialității și moralității politice în mult mai mare măsură decât armatele de trepăduși hrăniți din banii publici care, în chip fatal, umplu capitala federală. Acești oameni, care au învățat să supraviețuască singuri în mijlocul tuturor greutăților, bazându-se pe ei însiși, pe puterea cuvântului dat și pe ajutorul lui Dumnezeu, sunt adevărata coloană vertebrală a fimoasei libertăți americane. Fără ei, mareația Americii pur și simplu nu ar fi putut niciodată să existe.

Ei bine, același lucru este, cred eu, valabil și pentru România. Atenția noastră este concentrată asupra Bucureștiului și asupra cătorva orașe mari: avem impresia

că de acolo pot veni schimbările. În parte e adevărat. Spre nenorocirea acestei țări legile, toate legile, se votează la București. Dar acest spirit de libertate, încredere în sine, optimism, curaj economic și respect față de lege și de tradiții, fără de care nici o economie nu se poate mișca, îl găsim noi oare în marile aglomerații urbane, pline de oameni terorizați încă de faptul că nu au lumină și căldură? Sau mai degrabă îl vom întâlni în sănul unor comunități mai mici, care și-au păstrat regulile și chiar, într-o anumită măsură, prosperitatea chiar și sub apăsarea acelui regim de dictatură.

O comunitate mai mică este o comunitate în care oamenii se cunosc, în care au învățat de generații și generații să se respecte unii pe alții: aşa cum nimeni nu îndrăznește să se facă de râs nerespectând rânduiala comunității, tot așa nici comunitatea nu se bagă, nu se amestecă în ograda omului, nu trece de poarta casei lui. Într-o comunitate mică, și cu atât mai mult într-o comunitate mică din Transilvania, unde oamenii sunt mult mai obișnuși cu legile și cu regulile comerțului decât în restul țării, lucrurile sunt încă asezate, albul e alb și negrul e negru. Avere nu este — în general vorbind — un semn al șmecheriei dacă nu chiar al escrocheriei murdare — ci o dovadă a hăniciei și inteligenței gospodarului. În marile orașe, lucrurile sunt îngrozitor de mâloase și de confuze, bogăția este urâtă, dar nu din vreun sentiment de dreptate, ci din pură invidie. Cățănu sunt gata să jure că toți cei

care au prosperat după prăbușirea lui Ceaușescu sunt hoți și bandiți? Dar, în același timp, cățănu dintre acești ar refuza o dubioasă îmbogățire peste noapte? Si, mai departe, cățănu dintre acești revoltati au incercat într-adevăr să facă ceva pentru a trăi mai bine, în loc să aștepte leafa — care de multe ori nu e decât un fel de mită.

Iată ce vreau să spun când vorbesc despre avantajul micilor comunități și de responsabilitatea acestora față de națiune. Aici, lucrurile fiind mai clare și mai sănătoase, oamenii pot dovedi că poti ajunge la prosperitate prin muncă și prin lege, bazându-te pe propriile forțe și obținând respectul firesc al celorlalți pentru efortul tău. Rușinea față de celălalt și mai ales rușinea față de înaintașii acelei comunități, care au știut să o aducă la lege, ordine și prosperitate, dând adeseori un exemplu de curaj și civilizație țării. Înțregi, sunt forțe care impulsionează și îngădăesc exact atâtă către trebue puterea de muncă și de creație a omului (să fim înțeleși: pentru mine o afacere cinsti și eficientă este o expresie a puterii creatoare a omului — ea implică devotament și inteligență și confirmă principiul că omul sfîrșește locul).

Micile orașe ale Americii sporesc puterea națiunii pentru că, încă puțin înainte de a fi americani, locuitorii lor sunt mândri de a fi cetățeni ai aceluia oraș. E ușor să te ascunzi după Națiune, după Traian și Decebal: dai impresia că ești mare și tare chiar dacă tu ești de fapt un panglicar sau un puturos. Când vine vorba despre tradițiile locului tău de baștină,

acolo e mult mai greu să te folosezi pentru că oamenii știu, în minte: nu poti pretinde că tu ești urmașul celor ce au făcut faima locului prin munca lor, când tu nu știi decât să tai frunză la caini. Iată de ce adevărul, onestitatea omului față de sine și față de ceilalți, sunt mult mai apărate într-o comunitate mică. Si iată de ce mândria și demnitatea oamenilor care compun aceste comunități este mult mai justificată decât aceea a panglicarilor ce se bat toată ziua cu pumnii în piept că sunt urmașii lui Ștefan cel Mare.

Mai trebuie să spun că, scriind acest articol, m-am gândit la orașul Săcele și la locuitorii lui? Poate că unii vor surâde la apropierea cu care am început: ce legătură poate fi între Săcele și America? Dar aceia nu s-au gândit, desigur că America nu a însemnat niciodată un munte de bani pe care nu-ți rămâne decât să-i întorci cu lopata, ci un loc al legii și al încrederii în ceilalți și în tine însuți, un loc unde faptul de a putea să privești și să fii privit drept în față este o valoare supremă. Dacă nu acestea ar fi fost și valorile acelor ardeleni, deloc puțini, care au plecat din miciile lor comunități, orașele, săte în Lumea Nouă, ar fi reușit ei oare să facă acolo avere și să ajungă respectați de toată lumea? Puterea americană stă în libertate și demnitate și cred că Săcele, astăzi, când își afirmă tradițiile de libertate și prosperitate, când redescoperă fermitatea și curajul înaintașilor, are toate sansele să dea țării un exemplu de spirit american.

Caius DOBRESCU

Deosebiri majore...

Trimis de S.C. Electroprecizia S.A. la Târgul Internațional din Orașul HERNING — Danemarca, am putut să constată în viața cotidiană a danezilor unele lucruri care m-au frapat în contrast cu viața noastră a românilor și voi exemplifica două, arătând numai cum este la ei, lucrurile de aici fiind cunoscute bine, de către noi toți.

Lipsa stresului cotidian pentru toate categoriile sociale este posibilă prin protecția socială pe care statul o asigură pentru fiecare locuitor, peste 1200 D.M. lunar. Acest lucru este posibil prin impozite progresive care merg până la 60 la sută pe venit pentru societățile comerciale și chiar pe salariu, taxe vamale foarte ridicate pentru toate importurile. Copiii nu moștenesc de la părinți casele, ci le pot răscumpăra de la stat, la nivelul asigurării și prin modul de comportare al cetățenilor. Deși există graniță deschisă cu Germania, unde toate producții sunt de câteva ori mai ieftine, danezul își cumpără tot din țara lui. Procedând astfel el pierde la cumpărarea unui autoturism cel puțin 30.000 D.M., dar este

convins că o parte din aceste mărci îi vor reveni tot lui pe linia protecției sociale și în plus statul îi acordă anumite facilități: cumpărarea în 36 de rate și asigurări pe toată perioada cât plătește ratele.

Această protecție socială deosebită asigură un standard de viață ridicat lipsit de griji tuturor danezilor, indiferent de vîrstă, ceea ce le permite să fie veseli, drăguți, cu zâmbetul pe buze, dar grăbiți și preocupați de problemele fiecăruia, dar având convingerea că ele se pot rezolva repede. Acest mod de viață, calm și sigur conduce la o durată de viață medie de 76 de ani pentru bărbați și 82 de ani pentru femei. Dar căță diferență există între privirea bătrânilor danezi asemănătoare cu a copiilor și cea a bătrânilor de la noi, care de multe ori inspiră milă, datorită nesiguranței.

De obicei în Danemarca părinții rămân singuri după căsătoria copiilor, făcându-și singuri menajul până la limita puterilor, după care se duc la „azil” — unde au tot confortul asigurat sub toate aspectele și în plus asistență medicală permanentă.

În construcția și amenajarea locuinței

Fiecare locuință este construită într-o suprafață de 6-700 mp, din care locuință ocupă mai puțin de 150 mp, având în față straturi cu flori și gazon până la trotuar și grădină din spate cu gazon și pomi. Casele sunt joase, cu înălțimea camerelor în interior la 2,20 m, compacte și decomandate, dintr-un hol poți pătrunde în toate celelalte camere. Ele se compun din 3-4 dormitoare, bucătărie, sufragerie, cameră de oaspeți și grup social. Fiecare cameră fiind dotată cu dulapuri în perete care reduce foarte mult mobilierul, având o etanșitate foarte bună atât la uși cât și la ferestre.

Restretele fiind mari și cu perdele improvizate permit ca iluminatul să fie natural în cea mai mare parte a zilei. Fiecare cameră având 3-4 surse de lumină electrică de 60 W fiecare. Încălzitul se face cu ajutorul caloriferelor termostate, care în timp de toamnă în 10 minute ridică temperatura cu câteva grade.

Danemarca, fiind o cîmpie nipoasă lipsită de alte forme de

relief și de râuri, se acordă o mare atenție consumului de apă prin urmărirea consumurilor, dar și prin faptul că la baie și chiuvetă, evacuarea apei se face mai greu decât alimentarea și atunci erau obligat să reduci robinetul de alimentare.

Construcția și amenajarea locuinței în acest mod o fac mult mai funcțională din toate punctele de vedere și permit membrilor familiei să locuască singur în cameră fără să fie deranjat, conducând la creșterea personalității fiecăruia.

Acestea au fost câteva deosebiri între modul nostru de viață și al danezilor, ce le permit acestora să aibă o viață lipsită de griji până la adânci bătrâneți, deși țara lor este lipsită de resurse minerale, de apă potabilă la suprafață, de frumuseți naturale și având solul arid-nisipos, dar prin educație și seriozitate în gândire și muncă au făcut ca Danemarca să aibă unul dintre cele mai ridicate standarde de viață din lume.

ing. Taraș OCTAVIAN

CULTURA CULTURA CULTURA CULTURA CULTURA CULTURA

Literatura - un punct de vedere

A fi cititor este o artă care se învăță.

Capacitatea de valorizare a unei opere artistice, singura prin care cineva poate deveni receptor activ, nu este o insușire înăscută, ci o capacitate culturală și estetică deosebită, este și trebuie să fie o condiție exclusiv culturală.

Lectura este hrana noastră spirituală. Prin ea descoperi frumuseți și adevăruri care dau hrănă sufletului. Si sufletul trebuie hrănit!

Un titlu... o carte... o lume. Fiecare carte închide în ea o lume, un univers, un dosar de existențe. Titlul este poarta deschisă spre acea lume, a tâlcurilor adânci, ascunse în labirintul de metafore și simboluri, este acel „sesam deschide-te“ cu care cititorul pătrunde într-o lume minunată, descoperă și-si insușește neprețuite comori de înțelepciune umană. Cartea este asemenea unei ființe vii. Tine loc de prieten, sfătitor, învățător.

Întreținem relații de prietenie cu multe din cărțile pe care le-am citit; stimăm unele, iubim altele sau le detestăm. O carte nu ne poate fi niciodată indiferentă.

Cărțile sunt zeștrea spirituală a unui popor. O arhivă, cu ele se poate oricând reconstituiri trecutul.

Specializarea disciplinelor moderne, cantitatea enormă de informații din domeniul disciplinelor tehnice, pretind o lectură organizată.

Dar lectura — pasionații, ei o știu prea bine! — nu este pur in-

formațională. Nu citim doar pentru a dobândi anumite cunoștințe. Citim după cum trăim: cu participarea întregii noastre făpturi, cu gândurile, cu sensibilitatea, cu temperamentul, cu caracterul nostru. Un inventator fantastic din sec. al XVI-lea, Athanasius Kircher, a proiectat o utopică „mașină de citit“. Cittul însă nu este o operație mecanică, lipsită de participarea cititorului.

Privind într-o veche gravură, bizarul aparat a lui Kircher cu roțile și lanțurile lui, zâmbești. Cât de inutilă complicată e totușă această tehnică pe care un simplu gest al scoaterii unei cărți din raft o suplineste.

Nu ne rămâne decât să deschidem cartea. Si cartea vorbește.

A ști să citești e o artă. Arta de a citi, de a gândi. Trebuie să gândești și să citești pe indelete, cu prudență, fără grabă. Să prețuijm opera, scriitorul — prețui munca: cuvinte îndelung frâmătate, migălite, strunite să-ncânte.

Se știe că Baudelaire refăcea un sonet de sute de ori.

Flaubert a scris romanul Madame Bovary de opt ori.

V. Hugo tăia dintr-o pagină de 40 de rânduri, 39.

Dar manuscrisele lui Eminescu, Argezi — ce mărturii ale unei trude istovitoare.

Din câteva mii de pagini de manuscris i-a apărut Luceafărului poeziei românești în viață, un singur volum.

I. L. Caragiale a scris un caiet întreg pentru a reține replica lui Ion din Năpasta la întrebarea: „— Cum e la ocnă, Ioane? — Bogaproste, bine.“

Este adevărat că se cunosc și opere scrise într-un timp record, cu manuscrise fără nici o stersătură. Alexandru Duma fiul, scria foarte repede (actul II — Dama cu Camelii — câteva ore).

Mihail Sadoveanu — Baltagul, în 30 de zile, dar și L. Rebreanu — romanul Răscoala, în 23 de ani. Deci scrișul serios nu e compatibil cu graba sau cu superficialitatea.

Impresionante, pline de căldură și convingere sunt cuvintele prin care N. Iorga își exprimă dragostea față de cărți.

„O, sfintele mele cărți, mai bune și mai rele, pe care soarta prielnicii mi le-a scos înainte, cât vă datorez că sunt om, că sunt om adevărat“.

Pe un papirus egiptean sunt aceste cuvinte: „Nu există într-adevăr decât o singură fericire pe lumea aceasta: aceea de a aduna cu drag cărți în timpul zilei și a le citi în timpul noptii“. Iar Seneca spunea: „Nu importă cât de multe cărți ai, ci cât de bune“, la care adăugăm înțeleaptă constatare a lui M. Costin: „că nu este alta și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cărțile“.

prof. L. TARAS

Păienjeniș

*Am privit apusul' aseară,
Iar când luna a apărut
Mi-am uitat un ochi afară
Iar păianjenul de teamă
Ca să nu m-accidenteze
S-a ascuns în pânză-i deasă
Mi-a acoperit o geană,
Si-nc-o geană, si-nc-o geană
Fără să mai văd nimic
Dar păianjenul aseară
Chiar de teamă, de mândrie
Că mă ține strâns pe mine
A uitat tot din greșală
Să-și ascundă ochiul frunții
În bâtrâna călimară
Și-a venit un ochi mai mare
Și mai mare, și mai mare,
Muște, gâze călătoare*

Istrate TEODORA
Apărută în Revista Pauza Mare
Liceul Electroprecizia

CRONICA LIMBII

Despre scrierea cu „â“

La 17 februarie 1993, Academia Română hotărăște revenirea lui „â“ și „sunt“ în grafia limbii române. Ulterior, cu acordul Ministerului Culturii și al Ministerului Învățământului, se vine cu mai multe ordine, printre care: adaptarea la noile reglementări a manuscriselor depuse la edituri, a publicațiilor periodice și a tuturor actelor oficiale, precum și introducerea noilor reguli ortografice în învățământul de toate gradele, începând cu anul școlar 1993/1994.

În ce constau „noile“ reguli? Conform Hotărârii Academiei Române: „î“ — se scrie la începutul și la sfârșitul „nemijlocit“ al cuvântului: *îmi, înot, împărat, cobori, hotărî* etc.

— se scrie și în interiorul cuvintelor derivate, conținând un cuvânt care începe cu „î“: *neîmplinit, neîndurat, preînălțat* etc. Atenție: *într-însul*, dar *dânsa*.

„â“ — se scrie în restul situațiilor: *când, bland, mergând, sfânt, mormânt* etc.

Noile reguli au provocat, între intelectuali, dar mai ales între filologi, vîi discuții și proteste. Motivația schimbării din 1993 era de ordin ideologic: ultima reformă ortografică românească, cea din 1953, urmărește în mod forțat o simplificare, cerută de confeționarea peste noapte a unei intelectualități române, mult împuținată în urma politicii de exterminare stalinistă. Partizanii noilor reglementări, cei mai mulți nefilologi, susțin că ortografia din 1953 nu a avut numai o cauză politică internă, ci ea a fost urmarea unei intervenții străine, rusești. Mult lingviști de prestigiu ca Mioara Avram sau Stelian Dumistrăcel au luat atitudine în presă, au încercat să informeze publicul asupra lipsei de susținere filologică a schimbărilor din 1993. De asemenea, Societatea de Științe Filologice din România s-a opus total hotărârii Academiei. Așa se și explică de ce reviste de specialitate, pentru elevi și profesori, ca „Limbă și literatură“ și „Limbă și literatură română“ recurg în

continuare la ortografia din 1953, scriind cuvintele cu „î“, mai puțin „român“, cu toate derivatele sale.

Un alt „argument“ al Academiei ar fi că scrierea cu „â“ pună și mai mult în evidență caracterul latin al limbii române. Argumentul nu se sustine, pentru că, dacă la cuvinte precum „a cântă, pâine, câine“ etc., etimologia latină este, în felul acesta, mai ușor de recunoscut, nu la fel se întâmplă, cu „mormânt“ (provenit din lat. *monumentum*), *vânt* (din „*ventum*“), *râu* (din „*rivum*“) etc. Ca să nu mai vorbim de cuvinte de origine slavă ca: *a sfârși* (din „*suversiti*“) *mândru* (din „*mondru*“), maghiare: *gând* (din „*gond*“), turcești: *sârma* (din „*sîrma*“) și exemplile pot continua.

În ceea ce privește formele „sunt“ și „sint“, avem de a face cu o problemă mai mult ortopedică, decât ortografică, ambele forme verbale coexistând în română. Forma „sunt“, provenită din indicativul latinesc, are o circulație mai mare în zonele carpatine de răsărit și de sud-est, precum și în Dobrogea, iar forma „sint“, provenită din conjunctivul „sint“, este în general populară.

Desigur, orice ortografie este o convenție, un mănușchi de norme selectate. Alcătuirea normelor trebuie să se facă în dependență de istoria limbii și a culturii respectivelui popor. Autorii unor asemenea norme trebuie să fie în primul rând filologi, cunoșători ai evoluției limbii în timp. Ortografia din 1953 avea destule puncte, care ar fi meritat o rediscutare din partea specialiștilor. Caracterul latin al limbii române nu trebuie susținut — prin măsuri „administrative“, aşa cum apare hotărârea Academiei din 1993. Latinitatea limbii noastre este cunoscută și recunoscută atât de cercetătorii străini, cât și de tot românul care a învățat, în mod normal, măcar opt clase. De aceea, Hotărârea Academiei mi se pare o măsură pripită.

Prof. Ilie CUJBĂ

Românii săceleni — Participanți la zidirea Catedralei Mitropolitane din Sibiu

Intru întărirea neamului și a credinței străbune

Cine trece prin Sibiu și simte românește, obligatoriu trebuie să aprindă o lumânare și la măreția catedrală mitropolitană.

Săcelenii, urmașii oierilor de altădată, precum și toți ceilalți locuitori ai orașului nostru, au datoria morală ca măcar o dată să calce pragul acestui impunător monument — mândria Ardealului și a ortodoxiei românești, locul de unde se revarsă razele credinței străbune peste toată Transilvania.

De ce aceasta?! — Vom vedea în cele ce urmează.

S-au împlinit anul acesta 90 de ani de când s-a sfîntit la 30 aprilie 1906, catedrala mitropoliei din Sibiu, zi memorabilă în care românii ortodocși din Transilvania și mai ales cei din Sibiu și mărginime, și-au văzut visul împlinit.

În Transilvania au mai fost înălțate catedrale ortodoxe și mai înainte, dar nu aşa impunătoare ca cea din Sibiu.

Istoria vorbește despre o catedrală ridicată de mitropolitul Daniil în 1487 pe dealul Feleacului.

În 1556 o alta s-a ridicat în Alba Iulia unde își aveau sediul mitropolitii Ardealului. Aceasta a fost distrusă, dar refăcută în 1597 de Mihai Viteazul, mult mai măreță.

În 1698 are loc trecerea la unirea cu Roma a unei părți dintre ortodocși și ca urmare mitropolia ortodoxă a fost desființată.

La 1714 din Ordinul împăratului Carol al VI-lea catedrala ortodoxă și sediul mitropoliei Transilvaniei au fost dărâmate din dorința celor răi că ortodoxia românească să dispară din Transilvania.

După 63 de ani de grele suferințe și opresiuni pentru românii ortodocși ardeleni, împărăteasa Maria Tereza este nevoită să recunoască Biserica Ortodoxă din Transilvania și numirea unui episcop ortodox pentru credincioșii români de pe aceste meleaguri.

Reședința primilor episcopi ortodocși ai Transilvaniei a fost lângă Sibiu — la Răsinari, unde și doarme somnul lin — după atâta realizări — marele Andrei Șaguna, în mausoleul străjuit de cei doi lei triști, a cărui ceea de-a doua piatră de marmură am așezat-o pe mormânt, împreună cu un grup de colegi, studenți la Teologie în Sibiu, și prin grija ostenitorilor Mitropoliei, în anul 1973, la împlinirea a o sută de ani de la trecerea la cele veșnice a mitropolitului.

Tot la Răsinari își au locul de veci, episcopul Ghedeon Nichici — înmormântat în biserică, cel ce și-a lăsat toată avereala pentru zidirea unei biserici în Sibiu, urmașilor săi la cărma Bisericii Ortodoxe din Ardeal.

Dorința lui se împlineste sub cărmuirea episcopului Vasile Moga, cel care se mută cu reședința la Sibiu într-o casă cu trei camere, care serveau episcopului, biroului pentru Consistoriu și școală pentru preoți și învățători. Nu i-s-a dat voie de către autoritățile vremii să se extindă, nici să zidească biserică în cetatea Sibiului. Aceasta era, de altfel, situația pentru toți români — nu aveau voie să construiască în cetate.

Iată însă, că Dumnezeu — la vreme potrivită — trimite omul potrivit.

Dumnezeu, care n-a lăsat niciodată pe români să piară, trimite om providențial în persoana lui Andrei Șaguna, care reușește să ridice Episcopia Ortodoxă din Transilvania la rangul pe care îl avusese înainte de 1700 — acela de Mitropolie.

De aici grija marelui om de a zidi catedrala pe potrivă, care să poată sta alături de catedralele celorlalte confesiuni creștine din Sibiu.

La aceasta gândeau mitropolitul Șaguna încă din 1846 când a fost ales episcop. N-a îndrăznit însă, decât în anul 1857 să ceară aprobare pentru zidirea unei catedrale mitropolitane în Sibiu. Prințul aprobare, mitropolitul luminat de Dumnezeu pornește o colectă, adresându-se pentru aceasta poporului dreptcredincios din Transilvania, episcopilor români din Arad și Bucovina, patriarhului sărb din Cárlovit, care avea în episcopii Timișoarei, Neoplantei, Buda și Vârșet, foarte mulți români. Tot în acest scop în iunie 1858, Șaguna face o călătorie la Pesta, Viena, Triest, precum și în alte orașe.

S-a reușit ca sumele strânse să se ridice în 1862 la 40.000 de florini, în 1863 la 51.000, iar în 1873, când mitropolitul Andrei Șaguna e chemat de Dumnezeu la cer, suma strânsă este de 70.000 de florini. Pe lângă acești bani mai erau o grădină și două case cumpărate în acest scop. Șaguna a plecat din această lume multumit de ceea ce a realizat pentru Transilvania, convins că urmașii săi la cărma treburilor bisericesti vor continua lucrarea începută de el și vor ridica mărețul locaș de închinare pe care atât l-a dorit.

Strângerea de fonduri au continuat-o mitropolitii, Miron Romanul și Ioan Mețianu care au sporit colecta cu 230 mii de florini și respectiv 500 de mii. Ei au mai cumpărat și câteva case și, au stabilit lecul și stilul construcției, precum și pictura.

Pentru construcția catedralei au contribuit cu darul și dragostea lor anii de zile, credincioșii, după puterea lor. Printre donatori se numără foarte mulți credincioși și biserici din Țara Bârsei. Între aceștia se află la loc de cinste și parohiile din Săcele, precum și credincioșii lor.

În anul 1902 a început construirea locașului sfânt. Au continuat lucrările reușindu-se ca în 1904 să se ridice în turnurile bisericii cele patru clopote având greutatea între 165 și 1345 kg. La data de 10 decembrie ora 10 și 10 minute, în zi de vineri, când Sibiu era plin de români veniți la târg, au răsunat pentru prima dată glasurile clopotelor, chemând la Sf. Liturghie, fapt ce a umplut inimile

românilor de bucurie și ochii de lacrimi. Catedrala este construită în stilul bisericii Sfânta Sofia din Constantinopol, cea ridicată între anii 532—537 de împăratul bizantin Justinian.

În 1906 catedrala este gata, fiind pictată, înzestrată cu candelabre, sfeșnice și toate cele necesare, iar la data de 30 aprilie are loc sfintirea.

Acum se împlineste visul marelui Arhiepiscop și Mitropolit Andrei Șaguna de a avea Sibiu catedrală pe măsura sa și a întregului Ardeal.

După ce biserică a fost sfântită, stropită cu aghiasmă, unsă cu Sfântul și Marele Mir și așezate Sfintele Moașe, mitropolitul Ioan Mețianu a ținut o înălțătoare predică, la sfârșitul căreia mulțumind a făcut pomenirea tuturor celor ce au contribuit la ridicarea catedralei mitropolitane. Isprăvindu-se slujba religioasă, Consistoriul a pus mese-ntinse, la care s-au ospătat deopotrivă toți participanții, de la vîlădică până la opinca.

Ne facem datoria de suflet, arătând că la ridicarea acestei mărețe ctitorii au contribuit și credincioșii săceleni, ei fiind pomeniți în fiecare zi, în cadrul Sfintei Liturghii, împreună cu ceilalți ctitori și binefăcători ai sfântului Lăcaș.

Primul donator a fost însuși împăratul Francisc Iosif I, care a aprobat pornirea colectei și a donat pentru aceasta 1.000 de galbeni austrieci.

A urmat apoi regimentul 8 de jandarmerie din care făceau parte foarte mulți români — care au donat 200 de florini.

Pentru a fi exemplu, Mitropolitul Andrei Șaguna a început donațiile sale cu suma de 2.000 de florini, promițând să mai dea. A trasat apoi sarcini precise protopopilor, preoților și epitropilor de felul în care să se desfășoare colecta.

În protocolul I de colectă mai apar:

— Guvernatorul Ardealului, principele Schwarzenber	50 galbeni
— Părintele Protosincel, Nicolae Popaea	100 florini
— Victor Popaea, paroh — Satulung	100 coroane
— Nicolae Soiu, paroh — Turcheș	50 coroane
— Alexiu Verzea, paroh — Satulung	50 coroane
— Romul Verzea, capelan — Satulung	100 coroane
— Savu Luca, învățător — Satulung	30 coroane
— Frații Oancea din Săcele, domiciliați în Hârșova — Dobrogea, colectează suma de	780 de lei de la
— Constantin Oancea	100 lei
— Luca Oancea	100 lei
— Sandu Munteanu	100 lei
— Ioan Mandaiu	100 lei
— Gheorghe Golea	100 lei
— Ioan Gh. Popa	100 lei
— Nicolae Gh. Popa	40 lei
— Voicu A. Roșculeț	40 lei
— Ioan V. Tomoșoiu	50 lei
— Alexe A. Roșculeț	50 lei
— Parohia Cernatu	118 coroane
— Ioan Jalea	20
— Dumitru Proca	10
— George Radu	10
— Neagoe Ciulea	10
— Biserica Sf. Adormire Satulung	129,6 coroane
— Stoica Gologan	20 coroane
— Dumitru Comșa, epitrop	20
— Ioan Comșa Fulga	10
— Stan Pană Boncotă	10
— Biserica Sf. Arhangeli Satulung	456,66 coroane
— A. Popoviciu	20
— Ioan Paltânea	60
— Ioan Bodeanu	20
— Ioan Butu	10
— Parohia Turcheș	517,80 coroane
— Maria Băzărea, văduvă	50
— Iosif Oncioiu	30
— Irimie F. Constantin	30
— Toma Bronea	30
— Vasile Motoc	30
— Nicolae Odor, înv.	20
— Radu Moroianu	20
— Maria Căciula	12
— Preot Oprea Odor	20 florini
— Parohia Satulung între anii 1858—1860 donează	185 florini
— Nicolae Popa senator — Săcele	și 48 coroane
— Irimie Verzea, paroh — Săcele	60 coroane
— Parohia Satulung	25 coroane
— Radu Ivanu Popia	40
— Ioan Ivanu Popia	40
— Ioan Pârsoiu, — Satulung, biserică nouă	35 coroane

Prin cele spuse mai sus, aducem cinstire vrednicilor înaintași, care bine și-au chivernisit avutul lor din care au jertfit pentru întărirea credinței străbune și sporirea dragostei între cei de același neam, cuget și simțire.

Pr. Mircea LEB,
Biserica Sf. Adormire, Satulung
Săcele

Actualitatea săceleeană

Poteci de munte în Tara Bârsei

De la Bunloc la Rențea

Iată, că a sosit și toamna mult așteptată, cu a sa mantie de frunze multicolore, ce îmbracă pădurea în haine de sărbătoare, gătindu-se pentru a primi cum se cuvine ultimele măngâieri calde ale soarelui. Este păcat ca pe o asemenea vreme să rămânem în casă când natura ne îmbie, poate, pentru ultima dată în acest anotimp.

O drumeție în această perioadă, necesită pregătiri mai amănunțite căci, oricât de frumoasă ar fi vremea, din senin se poate исca o vijelie, sau, poate începe o ploaie rece de toamnă, care să ne strice tot cheful de plimbare. De asemenea, trebuie să avem în vedere, că în această perioadă a anului, zilele sunt mai scurte, și ca urmare o plecare dis de dimineață, ne poate scuti de neplăcere-

rea unei drumeții în fapt de seară. Așadar, înarmați cu haine groase, pelerina de ploaie, ceea mai multe merinde decât obișnuim altădată și încălcămintă bună în picioare, pornim pe niște poteci mai puțin umblate, cu măcajele sterse de capriciole vremii, dar de un farmec deosebit.

De această dată traseul nostru pleacă de la Camping Dârste, loc binecunoscut de toți săcelenii și nu numai. De aici la aproximativ 400 metri se poate observa cabana „B.T.T.“ alături de care se află „Piciorul Telescaunului“. Pentru a scurta drumul și a ne crăta forțele (și scuze am mai putea găsi) putem folosi instalația de transport pe cablu (care ne scutește de un urcuș de aproape 2 kilometri) până la „intermediar“ de unde parcurgem cei 500 metri

ce ne separă de Cabana Bunloc.

După un ceai cald purcedem la drum urmând marcapul „triunghi roșu“ timp de aproape două ore și jumătate până la Valea Gârcinului.

Poteca ce o vom urmări, își deapăna firul spre sud-est urcând, în pantă usoără pe marginea pădurii. După ce sunt depășite poienile din apropierea cabanei, lăsăm în urmă pe partea dreaptă, o potecă ce se îndreaptă spre Valea Pojarului, cel mai puternic izvor din partea nordică a Pieței Mari.

La intrarea în pădure, după o scurtă porțiune de urcuș abrupt, poteca trece pe sub vârful Bunloc, și ajunge într-o să unde întâlnim un stâlp indicator. Ne aflăm la cota de 1174 m. Aici poteca se desparte într-o ramură principală marcată cu „bandă albăstră“ ce duce la Peștera de Gheata și poteca noastră ce se abate spre stânga spre Valea Mușatului împreună cu o altă potecă nemarcată. Traseul ne poartă prin frumoasa pădure de la obârșile Văii Baciului și iată-ne în „Poiana Petrii“ presărată cu nenumărate tufișuri în mijlocul căror se înalță maiestuos un pinten alb de calcar, Piatra Poienii. Poteca pătrunde din nou în pădure, coborând abrupt culoarul unei văi sălbatică, afluentă Văii Mușatului. Însotim în continuare firul Văii Mușatului care, pe măsură ce coborâm se largeste treptat. La ieșirea din pădure întâlnim un vechi drum forestier care coboară în dreapta pe albia Văii Mușatului,

până în drumul forestier din Valea Gârcinului. De aici excursia noastră continuă spre Cabana Rențea pe drumul forestier aproximativ 1000 m până la confluența cu Valea Ramura Mică, unde se desparte traseul ce urcă la Cabana Piatra Mare. Urmând șoseaua forestieră spre stânga pe valea Ramura Mică, după un kilometru întâlnim un drum carosabil spre Cabana Rențea. La 100 pași spre sud, poteca marcată urcă la început pieptis pe un făgăș abrupt ros de ape, apoi, în continuare, printr-o serie de pajisti luminoase și după 45 min. trece pe la obârșile unor văi, ajungând din nou la drumul carosabil întâlnit inițial la baza versantului. Drumul, este acum comun, pe traseele „bandă albastră“ și „bandă roșie“, ce vin dinspre Tâlfa, și continuă pe sub vârful Rențea, traversând o culme joasă pe lângă un saian. Mergând pe poteca marcată lăsăm în stânga șoseaua și ne îndreptăm direct spre cabana Rențea, aflată într-o să largă.

Iată-ne ajunși, și la întâia călătorie noastră, obosită, flămânzi, dar încântați de frumusețile întâlnite. Cunoșcătorii de bureți în mod sigur au avut posibilitatea să își completeze rezervele pentru iarnă.

După o masă frugală pornim pe drumul de întoarcere ce ne poartă până în Valea Gârcinului pe care nu o vom mai părași până în orașul Săcele ce reprezintă finalul drumeției noastre și al zilei.

sing. Marius SÂRBU

Lucrări edilitare executate în perioada iulie-septembrie 1996

În această perioadă s-a realizat repararea a 160 m canal pluvial pe str. Oituz, amenajându-se totodată și trotuarul pietonal, s-au montat rigole prefabricate pe străzile Meseriașilor (200 m), G. Dragoș (120 m), Mărășești (80 m) și s-au realizat 70 m canalizare pluvială în tub pe str. Plevnei.

De asemenea s-au realizat 440 m.p. de trotuar din dale prefabricate în Piața Libertății și 860 m.p. în cartierul Baciu.

Tot în această perioadă s-au realizat lucrări de reparări și igienizări ale localurilor școlare și s-a modificat instalația de încălzire centrală a Școlii generale nr. 4 prin înființarea unei centrale termice proprii.

Lucrările de investiții privind îmbunătățirea alimentării cu apă au continuat, atât cele din Baciu cât și cele de pe Valea Gârcinului urmând ca ele să fie terminate și puse în funcțiune în anul 1997.

Pentru reabilitarea centralei termice din cv. Ștefan cel Mare a

fost aprobată licitarea achiziționării echipamentului tehnologic urmând ca înlocuirea rețelelor exterioare să se facă în anul viitor.

Pentru investiția „Drum ocolitor al or. Săcele“, studiul de fezabilitate urmează să fie predat de proiectant în 15.10.1996 urmând ca după obținerea avizelor să fie prezentat pentru expertizare la Ministerul Finanțelor și Ministerul Lucrărilor Publice București.

Este în curs de avizare, pe plan local, studiul de fezabilitate al canalizării or. Săcele, colector „F“ Baciu, după care și acesta se va supune expertizării celor două minister.

Pentru combaterea efectelor căderilor mari de zăpadă vom contracta activitatea de deszăpezire cu firma care va prezenta cea mai convenabilă ofertă de preț.

Este în curs de constituire stocul de nisip pentru combaterea alunecușului.

VICEPRIMAR,
ing. Petre ȘTEFĂNESCU

— Popescule, tie cu cât ţi-ai indexat ăsta, pensia?

— Indexat pe dracu, abia c-o sticla de votcă, mă Năică!

★

— Cum te numești, bă? întrăbă jandarmul pe un suspect.

— Ion, dom-le ca și pe toți ceilalți...

— Cum așa mă? că nu înțeleg.

— Păi da, ca și pe toți ceilalți pe care-i cheamă Ion!

★

— Mitică, ce te-a determinat să te însori, așa pe nepusă masă?

— Ce să-ți spun, eram un

burlac convins dar când am auzit cât cheltuie pe săptămâna vecina noastră Popeasca la pedichiristă m-am hotărât să-o cer în căsătorie.

— Ești prost mă? pe Popeasca???

— Ei și tu! Pe pedichiristă!

★

— Vi se întâmplă să vorbiți în somn? întrebă doctorul pe pacient.

Comitetul de conducere al Asociației Cultural Sportivă Izvorul Săcele, convoacă adunarea generală anuală a membrilor cotizați și a tuturor simpatizanților, care iubesc orașul, marți 19.XI.1996, ora 16, la Clubul S.C. Electroprecizia S.A.

Președinte
prof. V. CARPIN

Asociația Cultural Sportivă Izvorul Săcele anunță dispariția la începutul lunii octombrie 1996 a d-lui ȘTEFAN COSTEA, jucător al echipei de fotbal Izvorul, în perioada 1944—1960, și transmite familiei sincere condoleanțe.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

COMITETUL DE CONDUCERE

— Nu știu, tanti, răspunde băiețelul, sora mea are patru luni și nu înțeleg ce spune!

★
Intr-un restaurant, amabil chelnerul îl întrebă pe un client mai cherchelit:

— Să vă tai eu friptura în trei sau în mai multe bucăți?

— Te rog în trei, nu cred că o să pot mâncă mai multe bucăți!

★

— Inculpat, de ce minți?

— Nu mint domnule judecător, răspunde acesta.

— Ai declarat că ai un singur frate, iar sora ta jură că are doi!

U m o r

Gigel se ceartă cu Neluțu, la leagăne.

— Săc, săc... mama mea este mai bună ca a ta...

— Ști, asta o spune mereu și tata... răspunde amărât Neluțu.

★

— Nicușor cum o cheamă pe surioara ta?

SPORT ■ SPORT ■ SPORT ■ SPORT ■ SPORT ■ SPORT

PROMOVAND ÎN DIVIZIA A

Precizia Săcele este una din cărțile de vizită ale orașului

Lotul echipei Precizia, care a promovat în Divizia A

Fotbalul săcelean are vechi tradiții, încă din anul 1922 la Satulung luând ființă echipa de fotbal „Izvorul“, un an mai târziu afiliindu-se federației de fotbal. A fost prima echipă sătească din fotbalul românesc!

De prin anii '60, nou înființată Precizia, a preluat ștafeta, rămânând până astăzi singura reprezentantă a orașului în fotbalul nostru.

În anul 1972 Precizia a promovat în Divizia C, iar 10 ani mai târziu a reușit să treacă pragul diviziei secunde, eșalon în care a jucat, din păcate, un singur an.

Reorganizarea sistemului competițional, făcută după Revoluție, a prins echipa din Săcele pe locul 5 din Divizia C, loc care a trimis-o în campionatul județean!

Conducerea S.C. Electroprecizia S.A., fidelii suporterii ai echipei, nu s-au impăcat nici o clipă cu această situație, mai ales că echipei i s-au creat condiții bune, un stadion cu cele necesare evoluției într-o divizie superioară.

După un prim baraj pentru promovarea în Divizia B pierdut în fața lui F.C. Sfântu Gheorghe, totul s-a luat de la capăt. La conducerea tehnică a echipei a fost adus antrenorul Marin Barbu, lotul a fost în-

tărit cu câțiva jucători, conducerea executivă a asociației a fost încredințată ing. Mircea Forsea, președinte, iar Mihai Rață vicepreședinte secție fotbal și delegatul echipei.

Dovedindu-și profesionalismul antrenorul Marin Barbu și-a „plimbat“ echipa prin Divizia C în ediția 94/95 a câștigat barajul de promovare în „B“, dublă victorie în fața campioanei județului Covasna, Bradul Zagon, obiectivul promovării în Divizia B fiind atins.

Lotul echipei care a atacat seria a III-a, a Diviziei B, cuprindea jucătorii: Eduard Rizea, Ciprian Răvar, Alex. Mărginean, Romeo Costruț, Nicolae Ursuț, Florin Biliolschi, Laslo Born, Cristin Dudău, Robert Dani, Sandor Ambruș, Mihai Preda, Todoran Marin, Marius Vârlan, Janoș Bokor, Florin Constantinescu, Stefan Szilagyi, Florin Nistoroschi.

Deși F.C. Drobeta Tr. Severin, Șoimii Compa Sibiu, Vega Deva, dar și alte 2-3 cluburi aveau loturi de jucători mai valoroși, și o forță financiară mai mare, Precizia Săcele a produs o mare surpriză, ocupând la sfârșitul ediției 1995-1996 locul I în serie! Promovarea în Divizia A n-a venit de la sine, ci a fost urmarea unei pregătiri excepționale, asigurată de Marin

Barbu, care după o carieră apreciabilă ca jucător, s-a dovedit a fi la fel de pregătit pentru funcția de antrenor. Cu același lot de jucători din „județ“, Precizia a ajuns, după două promovări successive, în Divizia A. Ba mai mult, după cum ne spunea Marin Barbu, în Divizia B lotul s-a chiar subțiat!

Spectaculoasa promovare în „A“ a adus în primul rând o satisfacție și o mare bucurie iubitorilor de fotbal, dar și sponsorului. Este, dacă vreți

una din cărțile de vizită ale orașului. Iată, ne facem cunoscuți prin intermediul fotbalului datorită mediatizării la TV, radio și în presă scrisă.

In perioada de vară, golgeterul echipei, Stefan Szilagyi (a marcat 24 de goluri), a fost transferat la F.C. Brașov. Lotul a fost întărit prin transferarea jucătorilor Adrian Drăgănoiu (F.C. Brașov), Daniel Bona (Metrom Brașov), Sergiu Brujan (Viromet), iar portarul László Polgar, revenit din Ungaria, unde a activat 3 campionate în prima divizie, a fost „uns“ antrenor secund, dar continuând să apere poarta Preciziei, la concurență cu Rizea.

Impactul echipei săcelene cu Divizia A, în ciuda unei înfrângeri nedrepte pe teren propriu în prima etapă cu Dacia Unirea Brăila, a fost unul peste așteptări.

Când scriem aceste rânduri, după disputarea a 12 etape, Precizia ocupă locul 4 în clasament, cu 22 puncte, devansând câteva echipe cu vechi state de serviciu în „A“: Metrom, Tractorul, Rocar, Poiana, Gloria, Dunărea Galați...

Obiectivul echipei este evitarea retrogradării, obiectiv pe care antrenorul M. Barbu și conducea executivă a asociației îl cred pe deplin realizabil.

Victor SECĂREANU

De la stânga la dreapta:
Președintele Mircea Forsea
Antrenorul Marin Barbu
Vicepreședintele Mihai Rață

Tinere speranțe ale canotajului românesc

Noi săcelenii ne mândrim cu cei care prin rezultatele lor deosebite aduc în decursul anilor un spor de prestigiu localității unde s-au născut, unde au copilărit, într-un cuvând unde s-au format.

De asemenea urmărим cu mare interes evoluția tinerelor vlașture, a campionilor de mâine.

Două tinere înimioase demonstrează în momentul de față că în canotajul românesc săcelenii sunt în frunte.

Este vorba de ACSINTE ANCA MINODORA, triplă campioană națională la canotaj, medaliată cu argint și bronz la campionatele

balcanice de la SAPANCA din Turcia și ACSINTE PETRONELA, campioană națională de canotaj, actualmente componente ale lotului olimpic.

Nu ne rămâne decât să le urăm în continuare succes și să sperăm că la olimpiada din anul 2000 de la SYDNEY din Australia, Săcelenii va avea 2 campioane olimpice.

Mulțumim și pe această cale conducerii Societății Comerciale ELECTROPRECIZIA S.A. pentru sprijinul acordat în realizarea acestor performanțe.

ing. Claudiu ROȘCULEȚ

1.	Casapu Stefan	15000
2.	Bârsan Horia	10000
3.	Băncilă Bebe	10000
4.	Butu Mihai	10000
5.	Comşa Eugen	10000
6.	Eftimie Ioan	10000
7.	Leb Mircea	10000
8.	Cornea Ioan	10000
9.	Lața Vasile	10000
10.	Iordache Ioan	10000
11.	Jinga Romulus	10000
12.	Lala Elena	10000
13.	Măiereanu Lucian	10000
14.	Modest Zamfir	10000
15.	Roșculeț Claudiu	10000
16.	Rășnoveanu Paul	10000
17.	Şerbu Iulian	10000
18.	Sandu Marian	10000
19.	Taraş Octavian	10000
20.	Taraş Mircea	10000
21.	Taraş Gelu	10000
22.	Vlad Ioan	10000
23.	Zamfir Dan	10000
24.	Zavarache C-tin.	10000
25.	Perciog Gelu	10000
26.	Dogaru Aurel	10000
27.	Alexandrescu Emil	5000
28.	Cerbu Simona	5000
29.	Coliban Nicolae	5000
30.	Leșescu Mihai	5000
31.	Albuleț Victor	5000
32.	Arhir Ioan	5000
33.	Băncilă Nicolae	5000
34.	Banciu Gheorghe	5000
35.	Barbu Nicolae	5000
36.	Bârsan Teodor	5000
37.	Brânzea Nicolae	5000
38.	Butu Elena	5000
39.	Carpin Victor	5000
40.	Costea Stefan	5000

41.	Crăciunescu Virgil	5000		67.	Batu Ioan	5000
42.	Costea Dumitru	5000		68.	Şeitan Adrian	5000
43.	Cioroianu Aurelia	5000		69.	Şeitan Dumitru	5000
44.	Cenuşte Ioan	5000		70.	Teşileanu Costin	5000
45.	Ciobanu Gabriela	5000		71.	Teacă Mihai	5000
46.	David Fănică	5000		72.	Vlad Adriana	5000
47.	Drăgan Mircea	5000		73.	Vlad Mircea	5000
48.	Dinu Popa	5000		74.	Zangor Lucian	5000
49.	Ghia Petre	5000		75.	Perciog Constantin	5000
50.	Ghia Mircea	5000		76.	Brădeanu Maria	5000
51.	Ionescu Nicolae	5000		77.	Barbu Dan	5000

93. Curmei Lidia	3000
94. Cristea Cornelia	3000
95. Durbălău Ștefan	3000
96. Debu Gheorghe	3000
97. Dincă Mariana	3000
98. Filip Doina	3000
99. Filipescu Gheorghe	3000
100. Filipescu Octavian	3000
101. Florescu Gheorghe	3000
102. Ghișoiu Dorin	3000
103. Gologan Gheorghe	3000
104. Guraliuc Gheorghe	3000
105. Jantea Gheorghe	3000
106. Leșeanu Mircea	3000
107. Median Dan	3000
108. Median Suzana	3000
109. Manasin Magdalena	3000
110. Nechifor C-tin	3000
111. Neacșu Lucian	3000
112. Nistor Mihai	3000
113. Orez Ioan	3000
114. Onica Ioan	3000
115. Păiș Ioan	3000
116. Petruțiu Emil	3000
117. Râșnoveanu Dan	3000
118. Șendruc Maria	3000
119. Ștefan Vasile	3000
120. Serbănescu Adrian	3000
121. Teșileanu Emil	3000
122. Trașcă Florin	3000
123. Ticușean Gheorghe	3000
124. Ursuț Ioan	3000
125. Ulea Angela	3000
126. Ursu Maria	3000
127. Damian V. C-tin	3000
128. Albuleț Aurel	3000
129. Răglean Floarea	3000
130. Surducan Gheorghe	3000
131. Antemir Radu	3000

— lei —

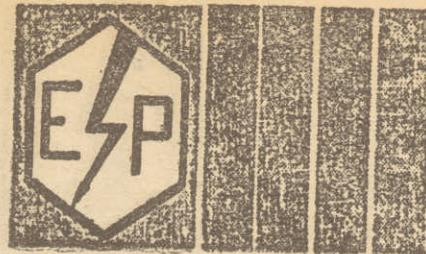
Spre știință:

- Materialele primite la redacție nu se înapoiază.
 - Articolele privitoare la Săcele, Tărlungeni, Zizin și Purcăreni au prioritate.
 - Vom fi recunoscători acelora care ne vor trimite adresele exacte ale rudelor și prietenilor de origine săceleană pe care i-ar interesa revista noastră.
 - Materialele ce se doresc și prezentate în coloanele revistei, precum și alte informații despre revistă și asociația cultural-sportivă Izvorul — SÄCELE, pot fi obținute de la:
 - ing. Taraș Octavian — str. G. Moroianu nr. 361 Säcele, tel. 27 05 19;
 - ing. Roșculeț Claudiu — str. G. Moroianu nr. 353 Säcele, tel. 27 72 90.

Coloanele revistei rămân deschise tuturor acelora care prin articolele lor înțeleg să contribuie la cunoașterea și progresul acestor meleaguri.

Redactia

ELECTROPRECIZIA S.A.

2212 Săcele - Brașov
str. Parcului 18
phone: 40-92-27.07.83
fax: 40-92-27.19.98
tel: 61285

PRODUSE NOI

Mașini de spălat - 2.5 kg rufe

Mașini de găuri - 13-16 mm

CONTACTAȚI - NE !

Grup generator - motor - 22 kVA

Motogare monofazata - 0.18-2.2 kW

Morii penitru cereale si surgiu

ELECTROPRECIZIA S.A.
partenerul și colaboratorul
dumneavoastră de marcă,
vă asigură prin produsele sa-
le calitate, fiabilitate, sigu-
ranță și competitivitate.

COLECTIV DE REDACTIE

prof. V. CARPIN ing. ZAMFIR DAN
ing. TARAŞ OCTAVIAN ec. MILU ALEXANDRESCU
ing. ROŞCULEȚ CLAUDIU prof. CUJBĂ ILIE
IOAN EFTIMIE

MEMENTO:

„După ce veți citi, păstrați revista în casa voastră. Oricând o veți găsi vă va face plăcere, fiindcă vă reamintește oameni și locuri scumpe, vouă și părintilor voștri”.

